

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XII

Reus Dijous 24 de Juny de 1897

Núm. 3.299

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes.

6 provincies trimestre.

Extranjer y Ultramar.

Anúels, a preus convencionals.

Ptas. 3/80

7/80

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.

En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Jauguera, 6. No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

SE REPRATA

TOTS LOS DIAS, FESTIUS Y
LS LABORABLES A PE-
TICIO.

NOVAS FOTOGRA-
FIAS EN CO-
LORS.

OPERA tots

LOS DIUMENGES.

TORRES. FOTOGRAFO

Passeig de Mata, 12,

REUS

dias de despalg tots los festius

SECCIÓ DOCTRINAL

D' ahont nos ve 'l mal á Espanya

Lati fundta perit Italia

En un diari menorquí s' hi publica un grabat tant trist per Espanya, com exacte, per desgracia. Porta per titol dit grabat: *The territorial decay of Spain in the present century comparatively skoom.* En ell s' hi representan dos hemisteris de la América. En un, senyalat en negre, se mostran las possessions espanyolas en-lo continent americá del nord y del sud en 1800; y en l' altre, se marcan los dominis d' Espanya en l' any actual. En lo primer, mes de las tres cuartas parts del Nou Mon eran del rey d' Espanya; en l' altre, ab pron feynas li queda res, millor dit, en l' amisferi d' abduas Américas no s' hi assenyala res.

Pera completar la intel·ligencia de lo que 's proposa ensenyar lo diari nord-americá, posa á abdos costats de dit grabat dos círculs, en los quals, marcat ab ratlles y en forma esqüemática, senyala que 'ls territoris espanyols en 1800 comprenian més de la novena part de la área de la terra; y en 1897 li correspon menos de la centèsima part de la área del mon. La representació gráfica de la decadencia y ruina territorial d' aquesta nació ve esplicada en un ben escrit article, en lo qual se demostra que Espanya fou gran entre las nacions (*was great among nations*); que fou bren sa hermosa joventut (*her fine brief youth*); y que sa ruina foren causadas per la intemperancia, la petesa, la incompetencia, la mesquina, estúpida y dolenta política territorial. Recorda la grandesa que assolí Espanya sobre la Europa y las Américas en temps de Carles I, y explica la decadencia de tant poder al acabar la dinastia dels Austrias, durant la qual, fa present que 'l poble aná perdent sas antigas llibertats, desde qual fet la ruina d' Espanya s' aná consumant, ab los successius regnats dels Felips, en que l' esperit nacional aná agonitzant paulatinament en mans de monarcas ineptes y de favoritos infames, despoblantse 'l país y empobrintse cada dia més. Cita 'l dato de que la població á Espanya era de 12.000.000 d' habitants al comensar la dinastia austriaca, y quedá reduhida á 6.000.000 en temps de Carles II. Explica 'ls grans errors polítics y económichs dels governs, durant los Borbons; y per últim, recorda la pérdua de tots los territoris d' América ab las fetxas de son descobriment ó conquista, y las de la independencia dels respectius païssos. Y acaba ab aquestas tristas paraulas: *And who outside of Spain dare predict that she will hold Cuba!*

Lo gran escriptor Lord Macaulay, en lo capítol XXIII de sa monumental obra *Historia d' Inglaterra*, el relatar los fets que caracterisan la centuria XVII, en los regnes d' Espanya, coincideix en sas apreciacions sobre l' estat d' aquest país ab lo que afirma l' anónim autor del article del diari americá, al explicar

la causa de la pérdda dels dominis espanyols. Diu en efecte: «A América 'ls territoris espanyols s' extenian del Ecuador cap al Nord y cap al Sud per los signes del Zodiach molt enllá de la zona temperada. D' allí ne venia l' or y la plata pera encunyar en totas las Zecas, y per ésser artísticamente obrada en totas las botigas d' argenters d' Europa y Assia. D' allí n venia 'l millor tabaco, la millor xocolata, l' indigo més excelent, la *cochimilla* superior, las pells d' innumerables bous feréstechs, quinquina, café y 'l sucre. Tant la Vi-reyalesa de méxich com la del Perú, haurian sigut, com Estats independents, ab ports oberts á tot lo mon, membres importaats d' una gran comunitat de nacions».

La política castellana aviat feu lo possible pera malmenar tanta riqueza. En efecte, continúa Macaulay: «Y ab tot, l' agregat, compost de tantas parts, cada una de las quals podia ser separada, poderosa y altament considerada, era impotent á tal grau que iniciava ensemps á llástima y á escarní. Ja s' havia fet la proba, y per cert molt notable, d' aquest estrany imperi. Un petit fragment.—escassement la tres centèsima part del tot en extensió, y que no arribava á la trentèsima part del total de població, s' havia després del conjunt, y després d' un espay de 120 anys, era molt més temuda y estimada que la massa enorme de la qual havia sigut un obscur recé. Quin contrast entre la Holanda que Alba havia oprimit y saquejat y la Holanda d' ahont havia sortit Guillém pera deslliurar la Inglaterra! Y qui ab tal exemple á la vista podria aventurarse á pronosticar los cambis que estavan á punt de succehir!».

La decantada *unidad nacional* de que tant enmorats están certs escriptors, en la millor época de la monarquia, oferia lo següent cuadro, segons Macaulay:

«Y á tal disolució aquella monarquia hi estava molt peculiarment afectada. Lo Rey, y sols lo Rey, ho mantenía unit. Los pòbles que 'l regoneixían com á quefe no sabían res 'l un del altre, ó s' miravan ab veritable aversió. Lo viscahí en tal sentit no era lo país del valencia, ni 'l lombard del viscahí, ni 'l flamand del lombard, ni 'l siciliá del flamand. L' aragonés may havia cessat de sospirar per sa perduda independencia. En la memoria de molts personas, encara vivents, los catalans s' havían revoltat, y suplicat á Lluís XIII que acceptés ésser son quefe ab lo vell títol de comte de Barcelona, y li havían jurat fidelitat. Avans d' aquietarse 'ls catalans, los napolitans havían pres las armas y abjurant de son amo extranger s' havían erigit en República elegint son Dogo».

En los dominis de las Américas passava lo mateix. «En lo Nou Mon la petita casta d' espanyols de naienxa, que tenia 'l usdefroyt exclusiu del poder y las altas dignitats, era odiada pels criollos ó indis, mestissos, etc. Los mexicans, en especial, havían dirigit sos ulls á un quefe que portava 'l nom y havia heretat la sanch de Moctezumá.

Sembla, donchs, que l' imperi contra 'l que Isabel y Enrich III ab pron feynas podian barallarse, cauria molt probablement á trossos per si sol, y que al primer retop violent venint de fora cscamaria en totas direccions las mal cimentadas parts de la voluminosa fabrica.»

Macaulay diu clarament á quins interessava solzament aqueixa *unidad nacional*.

«Més, encara que tal disolució no causava terror de cap mena al Catalá ni al Flamand, al Lombard ó al Calabrés, al Mexicá ó al Perú, son sol pensament era tortura per lo Castellá. Castilla gosava de sa supremacia en aquell gros assemblatge de rasses y de llengüas. Castilla enviava governadors á Bruselas, Milan, Nápolis, Méxich, Lima. A Castilla anavan los anyals galeons carregats ab los trossos de las Américas. A Castilla s' gastavan ostentosament y ab tota prodigalitat grans fortunas obtinguda en provincias llunyanas per la opressió y la corruptela. Eran á Castilla lo Rey y la Cort. Allí lo magestuós Escorial, una volta lo cen-

tre de la política del mont, lo lloch ahont tenían los ulls fixos los potentats de per tot arreu, alguns plens d' esperansa y agrahiment, altres ab temor y odi, y tots ab ansietat y esglay...»

Ja feya temps que 'ls correus no portavan ordres plenas dels destins de Reys y de nacions, y que se n' havían apartat d' aquellas tristes porteladas. Renom militar, ascendencia, marítima, la política un dia reputada com tan profunda, la riqueza que s' havia cregut inacabable, tot havia fugit. Un exércit indisciplinat, un estol podrintse, un Consell incapás, un tresor buyt, era quant restava d' alló que havia sigut tan gran.»

«Y ab tot, acaba dihent l' autor de la Historia d' Inglaterra, la mes orgullosa de las nacions no podia sufrir perdre, ni 'l nom ni la sombra d' una supremacia que ja no existía. Tots, desde 'l Grande de J. classe, fins al terrassá, miravan ab esglay lo dia que 'l Senyor li plagnés cridar al Rey. Alguns tenian predilecció per Alemania, més tals predileccions quedavan subordinats á un sentiment més fort. L' objecte superior era la integritat del imperi del que Castilla n' era lo cap; y 'l Primpcep que semblés més apropiat pera conservar aquella integritat inviolable, sería 'l que tindria 'l millor dret á la lealtat y subordinació de tot verdader Castellá.

La divisió hauria sens dubte causat una ferida en l' orgull castellá. Més, es fora de dubte que l' orgull que una nació pren exercint sobre otras nacions un domi ni sense prudencia, ni energia, sense justicia, ni humanitat, no es un sentiment que tinga títols á cap respecte».

Ab aquestas textuats paraulas acaba Macaulay son judici respecte al estat de la Espanya en lo sigle XVII, judici més exacte que 'l de las Historias que serveixen de text en los Centres d' ensenyansa oficial, ahont s' ensenya als noys, que *al rey de España no se le ponía el sol en sus dominios.*

Qué potest capere; capiat.

V. C.

La autonomia

En los comensos de la insurrecció cubana, quan Pi y Margall parlava de concedir á Cuba la autonomia, y quan de lo mateix parlavan los catalanistas, á aquestos y á aquell calificavan de antipatriotas y filibusters los orgues dels partits gubernamentals.

Aixís mateix en los principis de la insurrecció, los conservadors abominaban de las reformas antillanas, dihent que en malhora se li ocorregué á Maura concebir las.

Lo temps, que tot ho madura, fins lo més vert, ha portat al ánim dels conservadors la convicció de que deuenh aplicarse á las Antillas reformas més amplias y radicals que las de Maura; y ha inscrit la autonomia de Cuba en lo programa del partit fusionista, en lo programa del partit gubernamental.

En las modestas columnas de *La Opinión*—sense ser aquesta catalanista ni federal—no ha pogut observarse inconsequencias semblants. Hem emés nostres judicis segons s' han presentat las circunstancias, pero jamay hem rebutjat en absolut cap solució del problema antillá. Sense alharacas, sense aspavients hem parlat aixís de las reformas com de la autonomia, com de la mateixa venda de la isla. No s' pot dir: «d' aquesta aygua no n' beuré». Ara ho ve demostrant amargament la experiencia que 'ns costa molt cara en sanch: á temps solzament d' afirmar la trista esterilitat dels grans sacrificis realitzats.

Los que no 'ns paguem de que 'l pabelló d' Espanya ondeji simplement sobre 'l territori cubá, estimem la autonomia ni més ni menys que la independencia de la isla. Pera exercir una soberania aparent, sens ventatjas comercials de cap classe; pera presidir desde un palau de la Habana la explotació de Cuba per los Estats Units, nos sembla preferible obtenir per aquesta un

bon preu y que allà se las hagin los cubans ab sos grans amichs los yankees.

Perque no hi ha que ferse ilusions: la base principal de la autonomia serà la llibertat de Cuba pera disposar de sos aranzels, y 'l primer ús que farà la isla d'aquesta llibertat serà entregar son mercat als americans.

Hi ha que pensar ab serenitat, deixant á un costat tot romanticisme, y convencers de que 'l imperi colonial en tant té algun valor en quant pot estavorir á la producció de la metròpoli proporcionantli 'l monopoli complet ó parcial de son mercat.

Lo que no compremem es com los fusionistas, si tenian fé en aquesta solució que ara proposan, han trigat tant temps en rellevarla, tolerant que Espanya sacrificés sos recursos de totes classes en una guerra estéril; y més nos sorprém encara que hagin proposat concedir la autonomia á Cuba en los precisos moments en que 'l Govern declara pacificada la major part de la isla.

¿Es aixó congruent?
Si existeix la pacificació que 'l Govern anuncia ¿a qué fan tan desmesurada concessió als rebels?

¿Será potser que 'ls fusionistas no tenen fé en los informes oficials que 's reben de la insurrecció?

Esperém que 's conegui 'l text del manifest fusionista pera saber qué es lo que han determinat als sagastins á inscriure en son programa la autonomia de Cuba.

Cánovas es home acostumat á que 'ls liberals li treguin las castanyas del foc ¿Estará tal vegada atement cremarse las mans en lo rescold de Cuba?

CAROLUS.

(De La Opinión de Barcelona.)

SECCIO EXTRANJERA

FRANSA

En lo dictamen relatiu á la marina presentat per la Comissió parlamentaria electa després de justificar las proposicions del almirant Besnard y las de Mr. Looroy s'insisteix molt particularment en la cuestió dels ports de refugi.

No establir ports d'apoyo pera la flota es en opinió de la Comissió una certesa de derrota.

La cuestió es á son entendre molt important mereixent que 's fici en ella la atenció pública.

Lo dictamen analiza després los arguments en pró de la creació d'un exèrcit colonial y de sa dependencia del ministeri de las Colonias. Passa després á la defensa de costas de la metròpoli destinant pera aquest objecte las mateixas forsas territorial de reserva.

Considera per últim l'actual sistema de defensa defectuós en extrém é indica 'ls medis que á son entendre deuen emplearse pera reorganizarlo baix una base distintiva.

Lo dictamen serà probablement discutit en la setmana próxima.

INGLATERRA

Telegrafian de Londres que 'l moviment en los carrers d'aquella metròpoli y especialment en los barris centrals ha pres aquestos dias proporcions colossals.

Los cotxes circulan al pas y fent paradas cada dos minuts.

Los hotels del centre están completament plens no obstant los preus que per sa elevació recordan los de Moscou quan la coronació del Csar.

Los preus han pujat en tot. Los ómnibus han comensat á cobrar una tarifa que anomenan del jubileig y que es senzillament á la antiga triplicada.

Naturalment los Cabs han elevat també sas tarifas y 'ls restaurants han seguit lo moviment servintse en tots molt malament y depressa, no obstant lo refors de multitut de camarers arribats de tots los punts del globo.

Lo únich que no ha aumentat són los preus dels assientos en los llochs per ahont den passar la professó real.

S'han construít tribunas capassas pera 400.000 personas. Al principi, los assientos d'aquestos se vengueren á dos guineas ó sian 52 francs los més baratos. Durant bastant temps s'havia mantingut aquest tingut tipo, pero en la actualitat, á mida que 'l dia s'ha acostat han anat descendint á la meytat y al cuart d'aquesta suma que, sens dupte disminuirá encara més moments avans del pas de la comitiva.

Se discuteix en aquest instant lo número aproximad de personas que s'aglomeraran en lo trajecte del corteig pere per terme mitj se calcula en uns tres milions.

Las companyias de ferrocarrils han organísat un

servey de trens com may s'havia vist que arribarán y sortirán de las estaciones de la capital cada cinch minuts durant las 24 horas sens interrupció, per lo qual s'han pres midas rigurosas de seguritat pera garantir aquest augment de circulació.

ITALIA

Segons noticias particulars rebudas de Bolonia á Roma, la presentació de la demanda d'autorisació pera processar á Mr. Crispi per l'assumpto Favilla, serà presentada á la Cambra avans de la discussió del presupost de Justicia.

Aquesta petició formarà un gran volúm reasumint minuciosament los actes de que s'acusa al senyor Crispi.

CRÓNICA REGIONAL

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS del dia 23 de Juny de 1897

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT.

HORAS d'observació	BARÓMETRE aneroide	GRADU d'humiditat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSERVACIONES PARTICULARES
9 m.	757	69	0'0	7.2	Ras	
3 t.	767	84				

HORAS d'observació	TEMPERATURAS			VENTS direcció	NUVOLS	
	Maxima	Minim.	Term. tipo		classe	can
9 m.	Sol. 49	16	23	S.	Cumul	0'3
3 t.	Sombra 30		27	S.		1'3

Segons rumors que han arribat á nostres oídos, un dels passats dias y en una casa de lenicini del carrer del Angel de la Guarda disputaren ab tan calor dos concurrents eb motiu d'una apostá que tenian concertada, que un d'ells cregué convenient reforzar sos arguments posant de manifest un gabinet de grans dimensions, lo que fou causa del desorde consegüent y que, á pesar del temps que durá y de passejarse per lo carrer per devant de la casa y ab lo mateix gabinet, lo batallador subjecte en espera de son contrincant, cap agent de los del ooor-den, que tenen obligació de vigilar ab assiduitat las casas de la indole de la que 'ns referim dongués la més petita senyal de vida.

Per no haverse reunit sufficient número de senyors regidors ahir l'Excm. Ajuntament no va poguer celebrar sessió de primera convocatoria.

Lo dia primer de juliol próxim, pndrá possessió de son càrrech lo nou Alcalde d'aquesta ciutat, y 's constituirá l'Ajuntament, quals regidors deuen desempenyar sos càrrechs en lo próxim bieni.

Segons las últimas noticias rebudas de París, lo número de víctimas causadas á la India per lo terremoto, no excedeix de 2,000.

En lo kiosko que don Pau Balart té instalat en la plassa de la Constitució, s'hi repartirá avuy lo número de nostre valent company de causa Lo Regionalista corresponent á la primera quinzena del actual mes.

Es per demés consignar que 'l text es variat y esculit com sempre, lo que unit á la franquesa y coratge ab que combat á la política madrilenya fa que, com tots los que ha publicat, se llegeixi ab fruició.

Ahir cumpliren tres anys que fou assassinat en Lugo por Santos Caserio lo malaguanyat M. Sadi Carnot, president que era de la República francesa.

En nostre estimat company de causa La Renaixensa hem vist que 's tributan justiciers elogis á la senyoreta Elena Rodriguez, tiple ja coneguda de nostre públich, lo que, com segurament no ignorarán nostres lectors, treballa actualment en lo teatro del Jardí Español de Barcelona.

Ahir com es costum en aquesta ciutat regná per nostres carrers la major animació fins á una hora ben entrada á la matinada.

Aquesta hora 's veyan molts collas que 's dirigían al camp ahont passarán la diada d'avuy.

La Revista Gallega de la Corunya reproduheix en son darrer número y traduhit á la parla gallega, lo primer article «La literatura gallega» que publicárem en nostras columnas original del llorejat escriptor en Joseph Aladern, coloborador de Lo SOMATENT.

Agrahim á la Revista l'honor que ha dispensat al article de nostre bon amich Sr. Vidal (Joseph Aladern.)

Dissapte obra de nou sas portas lo Teatro Fortuny en lo que hi donará quatre únicas funcions la compa-

nyia dramática catalana que dirigeixen los aplaudits actors Srs. Goula y Capdevila y de la que hi forma part la distingida actriu D. Carlota de Mena.

L'obra escullida pera 'l debut de la companyia, es lo drama «L'hostal de la coixa», original de nostres apreciables amichs Srs. Quer y Senromá, estrenat fa poch ab aplauso en lo Teatre Romea (Catalá) de Barcelona.

Confíem en que, apesar de que la calor apreta, que nostre públich, deixantse portar de son amor á las cosas de terra, acudirá al teatre á honrar ab la seva presencia las lletras patrias, y pera gaudir en las bellasas que nostres dramaturchs posan en sas obras catalanas.

Hem notat que en los programas ab que s'anuncia la funció de dissapte del Teatro Fortuny, s'hi destaca en lloch preferent l'escut de las ensangrentadas y gloriosas barras catalanas.

Molt bé per la empresa.

Dimars celebrará sa darrera sessió la secció de Foment y aigues de nostre Municipi y ab ella son 94 las que haurá tingut durant lo bieni que acaba 'l dia 30 del present mes.

Molts hortets y especialment lo de «El Brinco» ahir foren capritzosament adornats organísantse en los mateixos lluhits balls pera celebrar la verbena de Sant Joan.

Comunican de Málaga, que s'han rebut en aquella capital noticias de Melilla dihent que las kábilas fronterissas, especialment las de Frajana y Beniscar, s'han reunit en gran assamblea pera solicitar del Bajá del camp que gestioni ab Espanya pera que faciliti tots los medis que ponduheixin al desenrotllo de son comers ab Espanya y especialment ab la plassa de Melilla.

Avuy dia de Sant Joan la Companyia Reusense de Tranvías disposará que á més dels trens ordinaris surtin dos de Reus un á las 6'44 del matí y altre á las 3'10 de la tarde, y de Salou un á las 7'40 de la nit.

Elegantment imprés á Perpiñan s'ha publicat un follet en que 's publica en catalá y en francés una inspiradíssima «Elegía á las víctimas del Bazar de la Caridad», del inmortal poeta Mossen Jascinto Verdagner, composició dedicada á sos amichs de Fransa.

Com diu Mr. Justin Pepratx, lo traductor de las obras de Mossen Verdagner, pocas vegadas estigué mes inspirat que en aquesta poesia l'insigne autor de «L'Atlántida», «Canigó» y «Flors del Calvari».

Desde 1890 á 1897 s'han venut dels particulars A contribuyents, 1.891.457 fincas pera 'l fisch; per los recaudadors del Banch, 592.571, y per l'Estat, un milió 289.904.

Han quedat sens remat, en erial y sens producció, 942.561 fincas.

S'han donat de baixá en las matrículas 159.642 industrials per no poguer pagar los infinits impostos y 'ls lloguers.

S'han instruhit 60.415 expedients de quiebra per no poguer cumplir sas atencions.

Han emigrat, entre artistas y productors obrers, pera la Argelia francesa 64.626, y pera la América del Sur, 1.592.635.

S'han tancat 1 892 fábricas de diferents productos y articles.

La riqueza oculta, la que té 'l privilegi de no tributar, passa de 2.000 milions, com s'ha demostrat en la provincia de Granada, y una gran part de la propietat rústica y urbana es presa de la usura.

La hipoteca es lo testimoni de la escassés y 'l prolech de la fam que amensassa las ciutats y 'ls camps.

Hi ha poblacions ahont ab bona hipoteca no troban diner los particulars ni al 60 per 100 anyal, perque la propietat apenas hi ha qui la cultivi ni ofereix garantias.

La usura restá 'l son dels empleats y dels militars, lo mateix que tren lo such als pagesos.

Tal es lo verdader estat económic d'Espanya, creat per circunstancias fatals, quals forsas no han volgut ó no han pogut neutralisar los Guberns del torn.

Aquesta tarde en las deliciosas platjas de Salou hi haurá tiro de colom.

Lo recaudat en lo dia d'ahir en la Administració de Consuns per diferents especies, puja la cantitat de pessetas 767'76.

Colaboració forrosa de "Lo Somatent"

A «Un suscriptor»... autònomo

Los apreciables lectores que m dispensan l' honra de llegirme, tal vegada extranyin lo títol de la present secció y fins que l dirigeixi a una persona determinada sent aixís que «La Autonomia» pot comptar ab número ilimitat d' aquells a qui va dirigit.

Y saben per qué? Donchs per cuestió de cohets y carretillas; l' home s' escriuix de tant de fochs y encorçe aquest no l va cremar, (ho suposém, de lo contrari ja ho hauria fet públich) lo va cremar lo silenci d' algun periódich.

Volia que també tractessim de bárbaros als autors y de bárbaros als tolerants; que fessim gala de nostre ingeni pera pintar ab colores radiantes de color, lo cuadro que oferia l bombardeig de carretillas y cohets que en la nit del dilluns se veyá a la Plassa de Prim, com si diguessim lo cor de la culta població nostra, y que protestessim, com ho hauriam fet segurament, si s' hagués tractat d' altra classe de caballeros. Jo hauria dit ciutadans, las repeticions no fan gayre bon efecte.

No sabém en quin dret se creu lo suscriptor autònomo pera fer aquells cárrechs: no podém tampoch atribuir lo móvil que l ha impulsat en constituhirse en crítich; pero fos lo que fos, pensí com vulga, sapi-ga que no es ell lo cridat a jutjarnos, ni aquesta la millor manera de lluhir la seva prosa.

Ja cosas, assumptos ó fets que quan mes se remenan pitjor olor fan y precisament lo de que éll s' ocupa es un dels que entran en los reglaments de la premsa.

Ocuparnos d' un assumpto que als mes los agrada-va presenciar, sense suposar que sortís un, encara que en forma de suscriptor a tractarlos de bárbaros y civilizados, lo que no s' compagina una cosa ab altre, sense la variació de la lletra, es donarli bombo, excitar á que s' reproduheixi, y com de las bromas pesadas no n som gayre amichs, el criteri justicier que ha d' inspirar los actes de la Autoritat, pera qui pregunta, l' articulista, deixarem la resolució del mateix.

Un altre dia no hi tornarem: agafarem lo diccionari y l nom que mes nos agradi d' una de las kábilas del Riff, ó de las Indias, aquell aplicarem, als que en lo delicté que cometen no mes segueixen antigas tradiccions de las costums d' un poble, que van fugint, mercé al progrés y que per lo perillosas, los mes convenen en que s' han de desterrar per sempre més.

La pólvora es massa inofensiva al temps de la dinamita: y per aixó als que per distracció y en una hora de bon humor d' ella se serveixin per algún joch antich, mereixen que se ls digui lo que l suscriptor autònomo los hi diu.

¡Visca l' progrés!

UN PERIODISTA.

SECCIO LITERARIA

La mort de Sant Joan

Un gran convit prepara l gran Herodes En son inmens palau, Per celebrar lo jorn en que va naixer Y en que pujá á regnar. Als més grans del seu temps, á tots los primceps, Convida al entorn seu, Allí hi van los més rics de Galilea, Tribuns y faritseus. Al entorn d' una taula enlluernadora Pels rics presents que hi ha, Va creixent la gatzara y l' alegría En tots los convidats. Mes... no molt lluny, en horrorosa cova Lligat de mans y peus Está l' que predicá avans del Mesias, Lo qui batejá á Deu. ¿Perqué está aixís lligat? ¿Perque ab cadenas Lo tenen pres tan fort? Perque recriminá ab molta justicia D' Herodes los amors. Aquest monstre, perjúr, ab Herodias Dona de son germá, Tenia relacions, y aixó sols era Lo que l Sant condemná.

Y Herodes, seduhit per Herodias Lo mana posar prés, Y al fons d' un soterrani fort lo lligan Y l deixan tít solet. Y mentres éll pateix, segueix la festa En lo palau guarrit Y ls crits van en aument... y tan bullici Aixorda los seatits. Mes, ve un moment que tots plegats muts quedan; Una porta s'ha obert Y la mateixa filla d' Herodias Se mostra devant d'ells. Ab joyas y ab vestits los més luxosos La dansa va ballant, Y Herodes encantat de sa hermosura La crida y l' hi diu baix; —Demana l' que t fa goig, encarque vulguis Mitj regne t donaré; La filla no respón, y allá ab sa mare Esplica l' que diu ell, La mare l' hi diu baix dugas paraules Y torna d' ell deván, —Me preguntas que vull, donchs be t demano Lo cap de San Joan. Herodes esglayat de sa resposta Mana n' obstán compliu, Esclau de sa paraula, no s retracta Y mana s fassa aixís. Lo San que tot solet s' está en la cova Al butxi veu entrar, S' agenolla pregant... y cau per terra D' un cop sol lo seu cap. Herodes pren lo cap, y... á l' hermosa Lo presenta somrient; Ella l dona en un plat á sa vil mare Complint lo desitj seu.

Aixís morí l gran home; l vil Herodes Primer sa veu seguí, Mes, ay, sols un amor va convertirne... Un amich... en butxi. JOSEPH CIURANA.

SECCIO OFICIAL

Societat Manicomi de Reus

Havent de procedirse á la construcció dels edificis de que ha de constar lo Manicomi, s' invita als que desitjin pendre part en las subastas de tots ó d' alguns dels pabellons, se serveixin presentar las proposicions en la forma que indica l plech de condicions económich-facultativas en lo domicili de D. Emili Briansó y Planas desde l dia d' avuy 20 del actual fins lo dia 5 de Juliol próxim.

Los plassos, pressupostos y plech de condicions estarán de manifest durant dit plasso, en casa del senyor Arquitecte D. Pere Cassellas y Tarrats de 8 á 11 del mati.

Reus 20 Juny 1897.—Lo President, Pau Font de Rubinat.

Matadero Públich

Bestiars sacrificats pera l consum en lo dia d' ahir

Table with 4 columns: Classe, N°, Kilos. Grams, Satisfet Pts. Cts. Rows include Bous, Badellas, Bens, Cabrits, Tocinos, Desputllas de bestiar de llana y pel, Total edendo.

SECCIO RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Joan Baptista. CULTS RELIGIOSOS Parroquia de S. Joan Batista (Providencia) Avuy, dijous, festivitat de S. Joan Batista, Titular d' aquesta parroquia, se celebrará un solemne ofici á dos caerts de deu, ab acompanyament d' armonium per las Religiosas d' aquest convent, sent l' orador sagrat lo Rvnt. P. Narcís Sitjà, superior del Colegi de la Sagrada Familia. Lo divendres á las 8 també se cantarà un ofici en obsequi al Sagrat Cor de Jesús. Administracio del Santuari de Nostra Senyora de Misericordia Se participa als devots de la Verge y al públich en general que s' han posat á la venda las novas estampas litogríficas illuminadas de Nostra Senyora de Misericordia y son camari, en lo mateix Santuari y en las tendes de la Viuda Puig y Viuda Sanromá. Soles se venen al preu de 2 50 pessetas y ab cristall y march daurat á 10'50 y 12'50 segons los temans.

Sant de demá.—Sant Guillerme.

SECCIO COMERCIAL

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 22 De Londres en 17 ds. v. «Cortés», Ide 49 ts., ab tránzit, consignat als Srs. Mac-Andrews y C.ª Despatxadas Pera Barcelona, v. «Alliance», ab tránzit. Pera Sant Carlos, llaut «Joven Pepe», en lastre. Pera Londres y escs, v. «Cortés, ab carga general. BARCOS A LA CARGA Dijous 24 Pera Niza y ports del Báltich v. «Dagmar», consignataris Srs. Viuda y Nebot de P. Ferrer y Mary. Pera Bilbao y esc. v. «Cabo Quejo», consignatari D. Marián Peres. Pera Bilbao y esc. (ent la de Puebla) v. «Carmen» que despatxan los Srs. Fills de B. Lopez. Pera Certe y Marsella v. «Cabo San Antonio», consignatari D. Marián Peres. Divendres 25 Pera Glasgow v. «Colón», consignataris Srs. Mac-Andrews y C.ª Pera Valencia v. «Cerbantes», son agent, D. Joseph M.ª Ricomá. Dissapte 26 Pera Hamburgo v. «Velarde», consignataris senyors Mac-Andrews y C.ª

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Table with 3 columns: Interior, Exterior, Amortizable, Aduanas, Norts, Exterior París, París. Rows include Fransas, Colonial, Cubas 1886, Cubas 1890, Obs. 6 0/0 Fransa, Obs. 3 0/0, Londres.

Se reben ordres de Borsa pera Barcelona, Madrid y París. Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los paissos.

Cambis corrents en lo dia d' ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan V. lles, D. Joan Llauredó Prats y D. Joan Vallduví.

Table with 3 columns: VALORS LOCALS, DINER PAPER, OPER. Rows include Londres, París, Marsella.

Table with 3 columns: ACCIONS, 0/0, 0/0, 0/0. Rows include Gas Reusense, Industrial Harinera, Banck de Reus, Manufacturera de Algodon, C.ª Reusense de Tranvias, privilegiadas al 5 per cent.

Bibliografia

Colecció Selecta Catalana

S' ha publicat lo primer volum d' aquesta biblioteca de la terra, titulat «Quadros» y original del festiu y reputat escriptor N' Emili Vilanova. L' exemplar consta de 116 planas y s' vent al preu de dos rals en la administració d' aquest periódich.

Patria y Región

La obra del notable escriptor regionalista gallego en Salvador Golpe, «Patria y Región», se troba de venda en aquesta Administració, al preu de 3 pessetas l' exemplar.

Diversions públicas

Teatro Fortuny

Companyia catalana dirigida per los renombrats primers actors D. Hermenegildo Goula y D. Jaime Capdevila. Funció pera dissapte.—Estreno en aquest Teatre del drama en 3 actes y en vers, original dels reputats escriptors D. Lloís Quer y D. Bonaventura Sanromá y Quer, titulat «L' Hostal de la coixa» y Estreno del apropiós en un acte, estil Frégoli ¡La metempsicosis! «¡Frégoli Llanoll!». Entrada general 2 rals.—A las 9 en punt. Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució,

GUIA DEL PASSATJER

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus á Barcelona
 5:04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.
 8:56 m. exprés, primera y segona dimars, dijous y dissabtes, (per Vilanova).
 12:11 t. mercancias, segona y tercera.
 1:57 t. correo (per Vilanova).

De Barcelona á Reus
 5:25 m. (per Vilafranca).
 9:46 m. (per Vilanova).
 15:8 t. per id.
 7:39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).

De Reus á Mora
 9:33 m. — 1:04 t. — 3:40 t. — 7:19 y 9:57 nit.

De Mora á Reus
 4:21 m. — 8:00 m. — 12:05 t. — 6:04 t. — 7:36 n.

De Reus á Tarragona
 8:30 m. — 9:47 m. — 2 t. — 7:04 t.

De Tarragona á Reus
 7:30 m. — 12:25 t. — 4:30 t. — 8:20 n.

De Reus á Lleyda
 8:40 m. — 5:23 t.

De Lleyda á Reus
 5:50 m. — 3:50 t.

De Reus á Vimbodí
 1:28 t. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Vimbodí á Reus
 9:53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Tarragona á Valencia
 9:30 m. y 11:30 n.

De Valencia á Tarragona
 11: m. y 6:30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona,	8:30 m.
De Barcelona (per Tarragona)	8:30 m.
De id. directe	10:30 t.
De id. id.	1:30 t.

De id. ab la correspondencia extranjera
 (per Picamoixons y descendent de Lleyda) 7:30 t.
 De Madrid y Zaragoza 2:30 n.
 De Lleyda y Huesca 7:30 n.

NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona lo 7 y 21 de Noviembre y 15 y 19 de Diciembre del corrent any. Los de Cuba surten de aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra: Deu tenirse present que tots los vapors que condueixen tropas de refors á Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona á las 5:00 m.
 Pera id. á las 2:00 t.
 Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m.
 Pera id. id. id. (per idem) á las 2:00 t.
 Pera Tarragona, directe á las 7:00 n.
 Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarragona y sas líneas á las 8:00 m.

Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 1:00 t.

Los pobles servits per peatons á las 9:00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que s deposita en los buxons després de la sortida del correo de Madrid, se li donaa sortida á las 7 de la nit per Tarragona.

Ferrocarril económic de Reus á Salou

Servey de trens que regirá desde el dia 1 de Octubre de 1896.

Sortidas de Reus: 4:10, 9:06 mati; 2:32 y 5:43 tarde.

Sortidas de Salou: 4:56, 10:46 mati; 5:10 tarde y 7 nit.

Las horas se regeixen per lo meridiá de Madrid.

Societat general de transports marítims á vapor de Marsella

Serveys del mes de Juny de 1897

LINEA DIRECTA PERA 'L RIO DE LA PLATA

Sortirà de Barcelona lo dia 21 de Juny directament pera Montevideo y Buenos Aires lo magnífich y ràpid vapor francés

ESPAGNÈ

LINEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortiran de Barcelona pera Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos Aires los grandiosos y acreditats vapors francesos

lo dia 1 de Juny lo vapor «Italie»
 lo dia 26 de »

Consignataris á Barcelona, RIOL y C.ª, Plasse de Palacio.—Barcelona.

BANYS Y AYGUAS DE RIBAS

Ayguas vicarbonatadas, varietat sulfatada de temperatura templada.

Excelents ayguas, segons certificats dels mes renombrats facultatius, pera comba l las malalties del estómach, budells, fetje y aparato biliar, basso, matrís, aparato urinari y demés abdominals. Clima sumament agradable en istiu y tónich escitant. Habitacions amobladas pera familias que vulguin arreglar-se lo menjar per son compte, tant per temporada llarga com per dias, piosos independents y ab trías comoditats, preus sumament módichs; rebaixaix als que estiguin llarga temporada. Pera demandas d' habitacions y mes details: Unió, 23, primer, Barcelona.

SOFRE GRÍS DE BIABAUX

MINERAL FRANCÉS

Premiat en las Exposicions Universals é Internacionals

AVIGNON, 1890.—LYON, 1894.—BORDEAUX 1895

Destrucció radical de las malalties de la Vinya, Oidium, Mildiu, Black-Rot, Rot, Blanc, Anthracosis, etc. y contra las Formigas, Pugó, Orugas y altres insectes.

Lo comprador, donchs, exigir, á fi de no ser enganyat, la marca **EL VOLCAN**, de la Companyia Biabaux, estampada entos los sachos

Representants: Senyor Joan Vilella y Companyia y Joseph Gambus y Anguera, Vilá (Bon) 12.—REUS.

Teatro Fortuny

Compañia catalana dirigida per los renombrats primers actores D. Hermenegildo Gual y D. Jaume Oquendo.

Parcio para discurrir.—Bateno en aquest Teatro del drama en 3 actes y en vers original, dels reprints escrits per D. Lluís Quer y D. Bonaventura Sanjaume y Quer, titulat «Hosel de las corras y Esteno del aporreo en un acte, estil Frégoil (la metamorfosis)» (Frégoil, Llançells).

Edicions general 2 tals.—A las 9 en punt.

Imp. de C. Ferrando.—Plasse de la Constitució.

QUINTA REPRESENTACION

Participa de S. Joan Batista (Provincia)

A hoy, dijous, festiuet de S. Joan Batista, Titular d aquesta parroquia, se celebrará un solemne ofici á dos ceatras horas, ab acompañament d' armonia per las hermandades d aquest convent, sent l' orador el Sr. Fr. P. Narciso Gil, superior del Colegio de las Sagradas Familias. Lo divendres á las 8 també se canta en un ofici en oposició al Sagrat Cor de Jesús.

Administracion del Teatre de Reus: Senyors

de M. Ferrando

Se participa als devots de la Verge y al públic en general que á pan post á la venda las novel·las sempre literarias iuminadas de Nostra Señora de Misericordia.

Las horas presentes que li da

Ve creixent la garriga y creixent

En los montes

Mes... no molt lluny, en portos covs

Ligat de mans y peus

Está l' que preuix avans del Mesias

Lo que dijais á Deus

Perque está així ligat, perque ab cadessa

Lo tenen pres tan fort

Perque reuixent ab molta justicia

D. Herodes los amora.

Aquest monstre, perque ab herodes

Dona de son germá

Tenis relacions y aixó aixó era

Lo que Sant confessa.